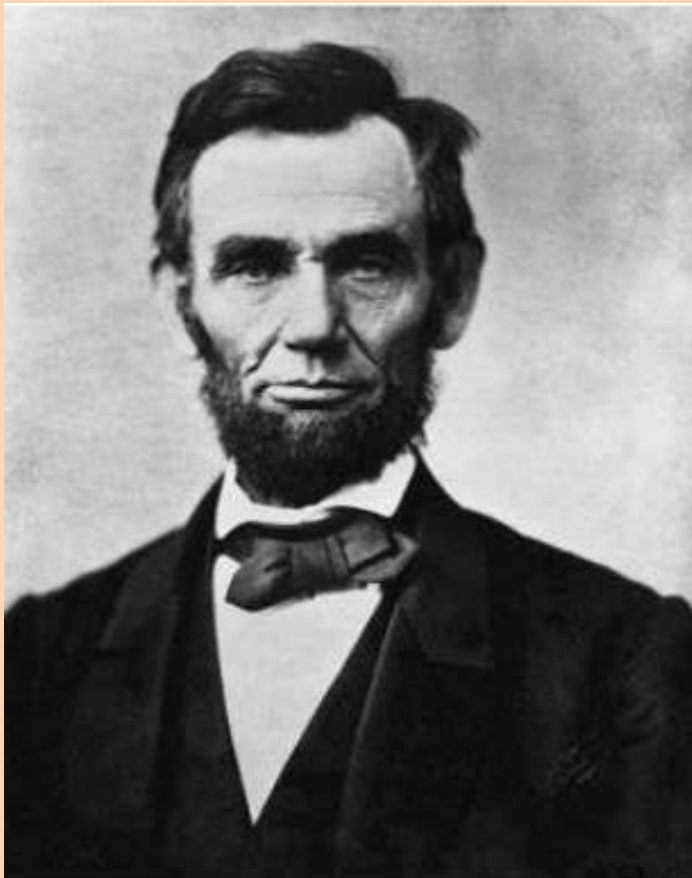

Kritické myslenie a (ne)usudzovanie vo vede

“Don’t believe
everything you
read on the
Internet just
because there’s
a picture with a
quote next to it.”

—Abraham Lincoln

Čo je kritické myslenie?

Kritické myslenie zahŕňa...

Kritické myslenie zahŕňa...

- Dôkladné a zámerné premýšľanie
- Aktívne zapojenie rozumu (racionálne usudzovanie)
- Súdy o presvedčeniach a tvrdeniach
- Vzťahnutie na fungovanie v realite

**Prečo je kritické myslenie náročné
a vzácne?**

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

„Ako si môžeš myslieť, že je to pravda?? Uvedom si, že aj nacisti verili v to isté!“

**POISONING
THE WELL**

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

*„Je to nacista – všetky jeho argumenty sú
irelevantné!“*

AD HOMINEM

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

„Darmo m presviedčaš, že má EÚ právo podporovať produkciu ekologickkej elektrickej energie, keď sám vyhadzuješ dve igelitky plastových fliaš každý týždeň...“

TU QUOQUE

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

*„Je to hrdina, zachárnil veľa životov a naozaj si
toho veľa vytrpel. Ak už nemáme veriť jemu,
tak komu?“*

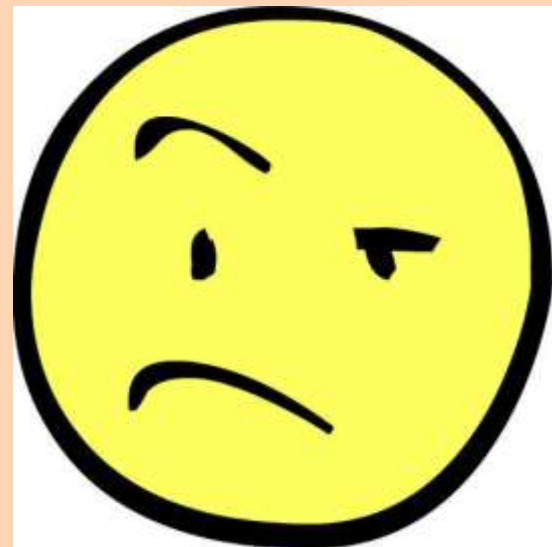
**ARGUMENTÁCIA
AUTORITOU**

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

*„Ale prosím ťa, určite za tým zase niečo je. Nikto
nie je svätý, nič nie je ružové. Všetci majú
postranné pohnútky, nedá sa ničomu veriť.“*

CYNIZMUS/NEGATIVIZMUS

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

„Uvedom si, že niekde musia byť hranice! Teraz sú to homosexuálne manželstvá, o chvíľu sa nenazdáme a máme tu manželstvá s deťmi, zvieratami, mŕtvolami aj počítačmi...“

REDUCTIO AD ABSURDUM

**SLIPPERY
SLOPE**

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

„Priznaj to, fyzici stále nemajú potuchy, ako reálne vznikol vesmír. Čo to znamená?? Že tam na začiatku bolo niečo MIMO fyziku – niečo, čo sa vymyká prírodným zákonom!“

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

*„Takže ty tvrdíš, že vytesnenie raných tráum
neexistuje? A môžeš to dokázať?“*

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

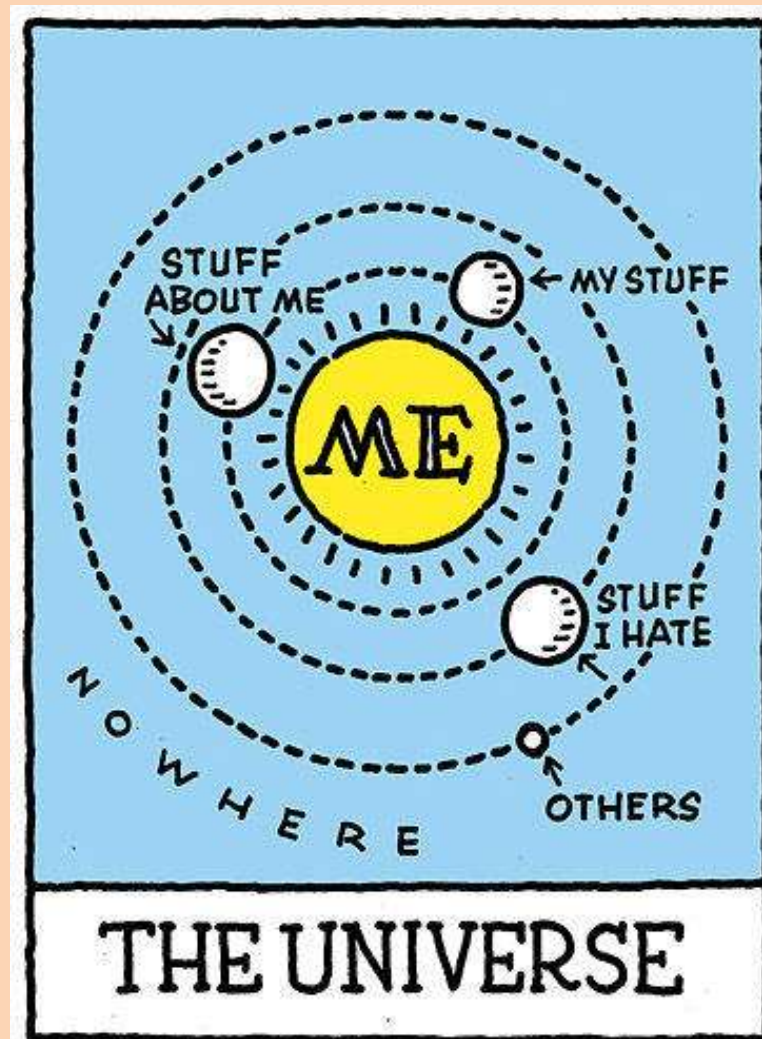
*„Takže ty tvrdíš, že vytesnenie raných tráum
neexistuje? A môžeš to dokázať?“*

AD IGNORANDUM

Otázka „váhy dôkazu“

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

„Tak som ti to všetko vysvetlil, chceš?“

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

- *„Je nutné, aby boli očkované všetky deti, ak chceme zabrániť epidémiám nebezpečných chorôb.“*
- *„Takže keď tvrdíš, že je očkovanie úplne bezpečné, ako mi vysvetlíš, že moja neter bola po tom svojom tri dni v nemocnici?“*

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

- „Je nutné, aby boli očkované všetky deti, ak chceme zabrániť epidémiám nebezpečných chorôb.“
- „Takže keď tvrdíš, že je očkovanie bezpečné, ako mi vysvetli, keď som bol po tom svojom tri dni v nemocnici.“

NASTRČENÝ ARGUMENT

“Posúvanie bránky”

Niekedy si myslíme, že uvažujeme kriticky, ale...

„Tvrдили ste, že máte hromadu dôkazov pre ego depletion a že dizajn v použitej replikácii je vhodný. Teraz tvrdíte, že vhodný nebol. Proste priznajte, že celé tie roky výskumov ste naháňali niečo, čo nejestvuje!“

ARGUMENT Z NESPRÁVNOSTI

Falošná analógia

1 = A Number

2 = A Number

1 = 2

Falošná dichotómia

Nekonzistentnost

Tautología

EXCLUSIVE TO All Newspapers

DIANA WAS STILL ALIVE HOURS BEFORE SHE DIED

A SERIES of previously un-
seen CCTV images have
revealed that Diana was alive

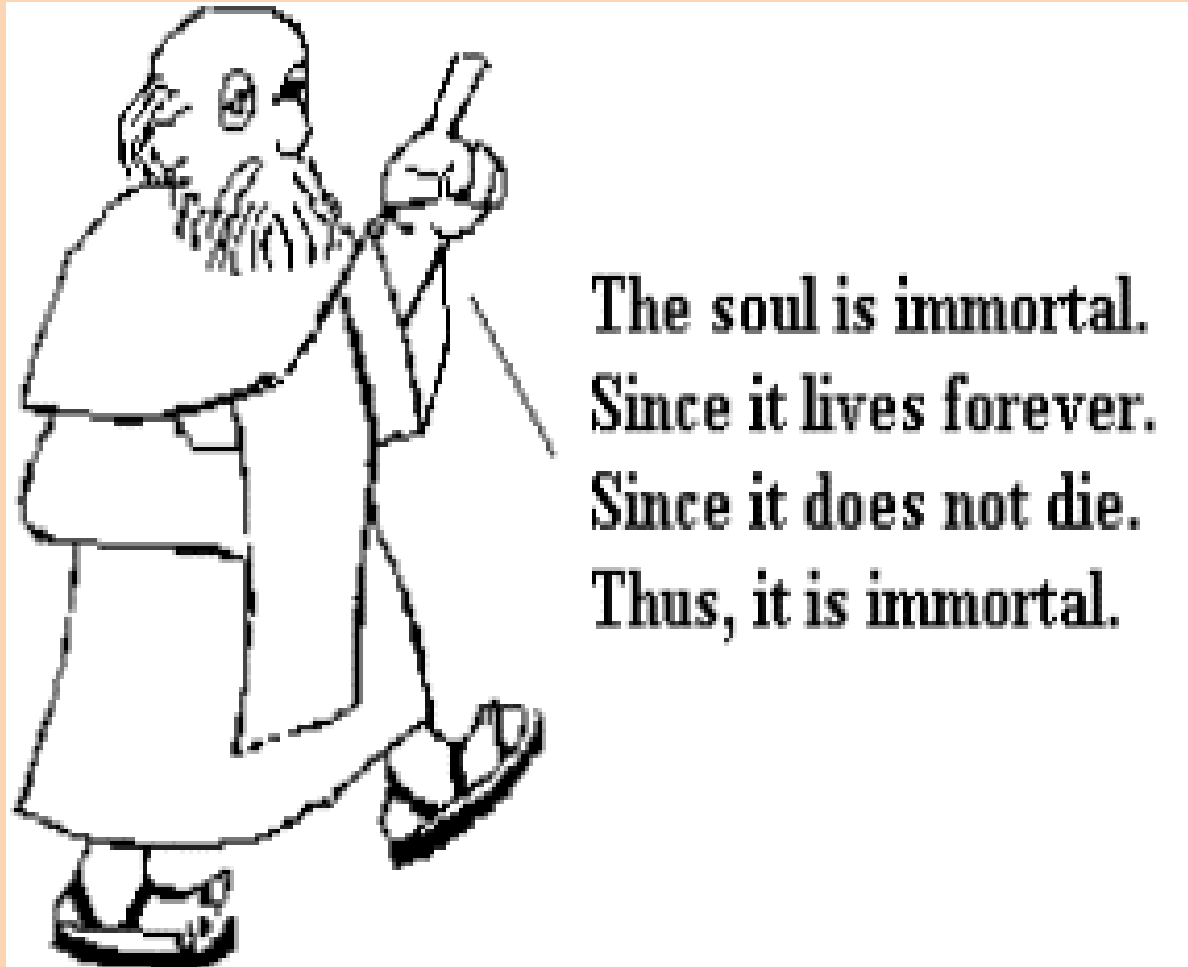

SHE WAS ALIVE

Before she was dead

“Petito principii” (požiadavka základu)

**Čo je najväčším nepriateľom
kritického myslenia?**

Čo je najväčším nepriateľom kritického myslenia?

- Všetci máme tendenciu podceňovať negatívne a preceňovať pozitívne dôkazy týkajúce sa tvrdenia, v ktoré veríme.
- Všetci máme tendenciu podceňovať pozitívne a preceňovať negatívne dôkazy týkajúce sa tvrdenia, v ktoré veriť nechceme.

**Kedy s týmto môžu mať problém
odborníci / vedci / učitelia / ja?**

Ďakujem za pozornosť!